

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Conciones siue Conceptvs Theologici Ac Prædicabiles R.
D. Petro Bessæi SS Theol. Doct. Reg. Galliar. Oratoris**

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, A. M.DC.XXIX

Feria II. Hebdomadæ Maioris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56232)

fructum passionis inspicit & prospicit, videt mundum passione sua redemptum, peccata remissa, cœlum apertum, Patrem hominibus conciliatum, tartara dispoliata, hominem saluti redditum, gratiam denique obtentam; an non igitur magnam gaudendi & exultandi segetem habet? Hoc ipsum scilicet est, quod toties, tamq; ardentè desiderauit, dicens: *Desiderio desiderauit hoc Pascha manducare.* O Iesu admirabilis, tu Salandra es, quæ in flamma velut in delicijs viuis & pascris: es rosa, quæ odorem effundis, & florem reseras inter medios aculeos; es struthio quæ durissimum passionis ferrum & chalybem digeris & consumis.

Iam vero tempus est, vt peccatis egrediamini, filiæ Sion, & videatis regem Salomon in diademate, quo coronauit eum mater sua in die letitiæ cordis ipsius, id est, die passionis; die triumphi & gaudij quem tantopere desiderauit. Egredimini igitur, abscondite ramos illos superfluos diuitiarum & opum, eosque ad terram prosternite. Deponite vestimenta illa vetera peccatorum vestrorum, *Exspoliantes vos veterem hominem*, vt ait Apostolus, clamate & cantate indefinenter, *Osanna filio David*, id est, Domine conserua te, vel, vt alia versio habet, Deus regem nostrum custodiat, & prospera cuncta ei succedant: felicem scilicet successum habeat ingens illud passionis, quod ei iam instat, certamen, & victor in eo euadat, atq; ideo his ad Deum Patrem verbis inclamemus.

O Pater æternè, omnipotens exercituum Deus, qui ab omni æternitate filiū dilectum ad munus debellandum in terram mittere destinaisti, vt homines damnatione eriperet, & pro peccatis nostris apud maiestatem tuā satisfaceret: quippe cum hodie ad crucis certamina, ad passionis prælia, ad Caluariæ bella immittis; *Osanna filio David*, feliciter regi nostro omnia succedant: *Domine saluum fac Regem*, ad bellum hodie properantem. Crudelia huud dubie illi imminent certamina, ô Pater, & graue ei instat bellum: nam vt omnis armorum vis in Regem Israel inclinabat, vt ait Scripturæ; ita timeo ne totus iræ tuæ & cholæræ nimbus, omnis dæmonum vis & potentia, omnes Iudæorum furæ &

Tom. 1. Bessai Quadrag.

rabies in vnicum regem nostrum exonerentur. *Osanna igitur filio David*, conserua illum; protege illum, cumq; ab omni grauiore periculo immunem præsta; *Osanna filio David.*

Tu vero sume animum, ô mundi Redemptor, salua te ipsum ô rex, fili regis, regū rex, & totius vniuersi monarcha. sume inquam animum & noli timere, moriens enim ad exemplum Sampsonis inimicos morte afficies. Eia age, sp̄det namq; Pater, feliciter omnia tibi successura, non secus atq; olim Patriarchæ Iacob, percusso quidem sed tamen victoriam consecuto: vulneraberis quidem in cruce, & vulnere lethali, sed victoriam sine dubio consequeris. *Osanna igitur*, salua nos, tua nobis gratia succurre, vt postquam fidele tibi hoc in mundo obsequiū exhibuerimus, triumphumq; tuo in Ierusalem hac inferiori admirati fuerimus, multo gloriosorem & excellentiorem in Ierusalem cœlesti spectare possimus, vt te in æternum illic laudare & benedicere mereamur cœlesti beatitudine perfuentes.

FERIA II. HEBDOMADÆ MAIORIS.

De sacrosancto Missæ sacrificio.

Partitio.

- I. *Fuisse semper esseq; oportere sacrificium.*
- II. *De substantia Missæ.*
- III. *De perennatione Missæ cum Ecclesia.*
- IV. *De blasphemantibus Missam, & eam celebrantibus.*

Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Psal. 109.

FIGVRA.

Postquam dilectus Deo Abraham quin- *Gen. 14.*
que Reges profugasset, & victor iam ad propria remearet, Melchisedech Rex, & sacerdos Altissimi in lege naturæ panem simul & vinum in gratiarum actionem de obtenta victoria Deo offerens, obuiam ei processit.

R r r

Q u o

Quo nihil aliud quam sacrosanctum. Missæ sacrificium denotari puto: nempe post celebrem illâ de vniuerso mundo in arbore crucis deuictâ victoriam, fore, vt verus ille Melchisedech, Iesus Christus, Rex simul & Sacerdos in lege Euangelica, sacrificium panis & vini quod nos Christiani Missam modo nuncupamus, Patri æterno semel ante mortem ac semel deinde per Sacerdotes, Vicarios suos in Ecclesia offerret. Sacrificium inquam verum, licet in cruentum, vere nihilominus corpus & sanguinem eius in se comprehendens: sacrificium, quod quotidie illud ipsum representat, quod olim in arbore crucis semel peractum est: sacrificium deniq; omnium sacrificiorum summum ac primum, cuique hodiernam concionem dedicabo: modo summo illi Sacerdoti secundum ordinem Melchisedech, qui primus id ipsum obtulit, & quotidie adhuc offertur, visum fuerit intellectum illuminare, gloriosæq; matri eius, suis nobis patrocinijs adesse. Ideo eam salutatione & verbis Archangeli Gabrielis salutemus.

AUE MARIA.

Quod Q. Curtius Trogus, eiusque abbreviator Iustinus de Alexandro Macedone tradiderunt, eum, licet ab omnibus mundi nationib. formidaretur & coleretur, ab omnibus tamen eadem intentione & voluntate cultum fuisse: id mihi de summo illo mundi monarcha, vniuersiq; creatore dicere iure meritoque posse videor. Nam quamuis aliquomodo ab omnibus mundi nationibus, parum vel multum, male vel bene adoretur: omnes tamẽ eum velut summum Dominum per sacrificia quæ ei offerunt, agnoscunt. Ad eo vt quemadmodum nulla vnquam regio extitit, adeo barbata & immanitate fera, aut nulla mundi regio adeo ab omni humanitate, hominumque consuetudine remota: quæ non semper aliquem religionis cultum ostenderit: ita quoq; dicendum sit, nullam vnquam religionem sine sacrificio, ac nullum sine sacerdotio sacrificium extitisse, atq; omnem adeo mundum religionem & cultum erga Deum semper per sacrificia demonstrasse.

Vix namq; cõditus erat mundus, quin statim sacrificia in vsu esse cœperint, summoq; Deo offerri. Scimus enim Abelem sacrificiũ obtulisse: *Abel obtulit de primogenitis gregis sui.* Quid? tamne antiqua vestra origo est, ô sacrificia: anne cum mûdo existeret incepistis? non habet ecce nisi duos Adâ filios, & mundus tres tantũ viros, tertius sacerdos est agit, & immolat Deo sacrificium. Noe quoq; statim à diluuiio sacrificandi hũc ritum restaurauit, obtulitq; Deo in gratiarum actionem, quod ab vadis diluuii seruatus esset, sacrificium de omni genere animalium: verba scripturæ producam: *Et disciuit autem Noe altare Domino, & tollens de cunctis pecorib. & v. lucris mundis obtulit holoc. iuxta super altare.* Quam vero celebre eũ sacrificium est, ô Abrahæ, cui præcepit Dominus, vnicũ vt filium Isaac in monte immolaret: quod reuera sacrificium fuit plenum mysterijs, quodq; Christum verum Isaac, in monte, idque patris manu, propria inquam voluntate, immolandum demonstrabat.

Elias deinde sacrificium obtulit, in quo plerima miracula contigerunt: ignis quippe de cœlo descendit, aqua comburitur, lapides flammescunt, pseudopropheta Baal cœlitus castigati emoriuntur. Laudatur quoq; in Sacris litteris Iob à sacrificiorum oblatione, cũ enim filij quotidie epularentur, & dissolutiones conuiuiaq; frequentarentur, obtulit ille Deo sacrificia, ne forte peccando illi eundem offendifsent, ideoq; victimis eum illis propitium reddebat. Quot igitur in vtraq; lege sacrificia reperiantur? An nondum hic finis. Summus item ille Iudæorũ Pontifex Aaron, mille Deo holocausta, mille victimas, mille animalia immolauit. Video quoque filios Israel in deserto tabernacula erigere vt in iisdem sacrificia Deo offerrent. Dauid eiusque filius Salomon superbum illud templum exstruxerunt, in quo Deo sacrificarent: & sane Salomon ipso dedicationis eius die hostias pacificas, bouum viginti duo millia immolauit. O sacrificiũ nobile & perquam celebre!

Ecce igitur à quatuor aut quinque annorũ millibus omnia plena sacrificijs, remplis, altaribus, sacerdotibus, & caeremonijs repleta omnia: & quod maius est, post omnia illa sacrificia, Sacerdos & Pontifex Christus Dominus.

Sacrificia cum ipso mundo incepere. Gen. 4.

Gen. 8.

3. Reg. 17.

Iob. 2.

Leu. 1. 3. 4.

3. Reg. 1.

minus magnum illud & cruentū sacrificium in crucis arbore peragit, se ipsum Deo Patri, ad peccatorum totius mundi expiationem, offerens, quod infinitis partibus latus erat, ut mille eodem mundi redimerentur. Quod longe profecto excellentius & diuinius est illo, quod Jephthe Hebræorum Dux obtulit, dum charissimam filiam in hostiam mactauit: longe excellentius illo, quod Abraham Patriarcha facere decreuerat, filium vnigenitum immolando: longe præstantius eo, quod Pythagoras obtulit, qui ob vnam in Marthesi figuram repertam hecatombas immolauit: sacrificium denique cruentum, quod non nisi semel oblatum fuit, sed quod nobis in cruentum quotidie in oblatione Missæ præsentatur: sacrificium, inquam, quod Iesus Christus primo instituit, & quod sacerdotes deinde in Ecclesia quotidie renouant, quodque mille locis è sacra Scriptura adstrui potest, ac potissimum verbis illis Psalmistæ: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Quæ ut vobis declarem, primo quid ipsa sit Missa dicam, deinde verum etiam sacrificium esse aperiam, & duabus hisce basibus totam Missæ dignitatem, gloriam & sanctitatem superinædificabo.

Id. 11.

Gen. 22.

Psal. 109.

II. Quid significet ipsa vox Missa.

Non est vox Hebraica.

Principio igitur verbum, Missa, non est vox Græca, atque ideo nulla eius in nouo Testamento fit mentio, quod Græco idiomate ab Apostolis conscriptum fuit, sed eius loco Græci vtuntur verbo *λειτουργια*, quasi dicas publicum ministerium. Dixerunt aliqui vocem esse Hebraicam quæ à Rabinis originè sumpserit, quæque idem omnino signet, quod oblatio voluntaria. Sed nullo profuso hinc nituntur fundamento: si enim Hebraica vox esset Syri profecto & Maronitæ: atque alij Orientales, qui Missam etiamnum quotidie lingua Chaldaica celebrant, eandem retinissent. Græci quoque eius usum seruassent, eamque hodierna etiam die vsurparent, vti alias quasdam voces Hebræas vsurpant, quales sunt, Amen, Alleluia, Sabaoth, Osanna, Pascha, aliæque innumera, quæ apud eos etiam modo in vsu sunt.

Aliunde quoque colligere hoc licet, quia nimirum veteres Patres, qui Hebræam linguam optime calluerunt, vt Origenes, Ter-

tullianus, Iustinus, Epiphanius, & Hieron. (quibus in eiusdem lingue cognitione comparo paucos, antepono neminem) eandem non vsurparunt: quod sane dicere non possemus, si vox Hebræa foret: Præterea si quis vocem hanc Hebræa ciuitate donare veller, & per eam, oblationem voluntariam intelligere aliter eandem scribat oportet, scilicet Missach, quod hætenus tamen à nemine factum fuit.

Dicendum est igitur, Auditores, Missam verbum Latinum esse, quasi à dimittendo populo derites, quod populus in eadem dimittatur. Verum Missa vt plurimum, & communi maxime notione, significat omnem actionem sacram quæ cruentum nobis crucis sacrificium repræsentat, & in qua plurimis cæremoniis tam præcedentibus, quam subsequen- tibus, sacratissima Eucharistia conficitur. Denique vox hæc, Missa, deriuatur vnde cuius visum fuerit, significat omne id, quod Sacerdos ante altare peragit, & ad vnum nobis repræsentat, quidquid Christus in cruce prius præstitit, vnde dictum est: *Hoc facite in meam commemorationem.*

Vox Missa Latina est.

Vt autem hæc omnia intelligantur, notandum est Catholici Auditores, sacram Eucharistiam sacrificium simul esse & Sacramentum: vt sacrificiū enim, respicit Deum: Sacramentum vero, homines: in eo, quod offertur, sacrificium est: in eo, quod nutrit & reficit, Sacramentum: vt sacrificium, sacerdotem solum respicit: vt Sacramentum, omnem fidelium cœtum: vt sacrificium, Missa dici potest: vt Sacramentum, communio. Cuius rei figuram depromam, Agnus Paschalis, verus sacræ Eucharistiæ typus, non modo per domos, & familias distribuebatur & consumebatur, sed offerebatur quoque, vt sacrificium. Signabat hoc sane, verum agnum, Christum Iesum, non modo à populo in sacra Communionem, vt Sacramentum, sumentum esse, verum etiam in Missa, vt sacrificiū offerendum. Sicut duobus mundis polus voluitur, arctico & antarctico: quorum alterum si quis auferret, tota mundi machina pessum iret & collabesceret. Ita quoque Eucharistia microcosmus miraculorum, duobus veluti polis innititur, Sacramēto & sacrificio: quod vnum si quis auferret, omnē hunc mirabiliū orbem

Eucharistia sacrificium simul est & Sacramentum. Exod. 12. Figura.

Ezech. 1.

orbem subverteret. Mirabilis ille Seraphin, quem vidit Ezechiel Propheta, duas facies habebat, hominis scilicet & leonis: sacra etiam Eucharistia, quæ mysterium omnino Seraphicum est, duos respectus habet, Sacramenti scilicet & sacrificij.

Conceptus à naturalibus rebus petiti.

Tradunt Scriptores Naturales, in Alpibus, quas olim Italia vallum ac propugnacula appellarunt, herbam quamdam repetiri, duos tantum ramos habentem: sed eius virtutis & efficacæ, vt si animalia, quæ in montibus illis viuunt, vnum è duobus ramis gustent, quamprimum emoriatur: sed si vtrumque, nihil damni aut læsionis sentiant. Idipsum de sacra mihi Eucharistia dicere licet, esse scilicet illam, plantam quamdam cælestem, in Ecclesiæ montibus excrecentem, sed duo tantum cornua vel potius ramos habentem, Sacramentum & sacrificium: quorum si quis vnum tantum degustat, moritur & hæreticus censeri debet: at qui vtrumque sumunt, & per fidem digerunt, sacrificium & Sacramentum simul, nullum penitus detrimentum patiuntur, sed omnia illis ad votum succedunt.

Ceremoniæ Missales mutatae quidem ali quando fuerunt, sed non Missæ substantia.

Missæ igitur, Auditores, si accipiamus vt diximus, tribus in rebus sita est, consecratione scilicet, oblatione, & sumptione: tribus his præclaris actionibus tota innititur, quæ tamen omnes ad vnam referuntur, id est, ad sanctum Missæ sacrificium. Omnes porro quas vsurpari videmus ceremonias, alio non respiciunt, quam vt auditores ad pietatem excitentur, mentesque ad digne audiendum præparentur: adeo, vt mirandum non sit, nec nouum videri debeat, si mutatis aliquando temporibus & ipsæ nonnunquam immutatae sint. Hinc in annalibus ac veterum monumentis Patrum legimus, Damasum Papam, recitationem *Confiteor*, Missæ addidisse: Cælestinum, *introitum*: Diuum Gregorium, *Kyrie eleison*: Telesphorum, *Gloria in excelsis Deo*: ipsa tamen eius substantia nunquam immutata fuit, nec ipsæ ceremoniæ, nisi vt ad doctrinam Apostolorum veterumque traditionem quam maxime conformarentur.

Missæ sacrificium in-

Ipsa itaque Missa sacrificium est, & sacrificium in-
sacrificium in-
sacrificium in-
sacrificium in-

victima illa in cruce olim pro totius humani generis salute oblata, Deo Patri offertur, incruentus, sine morte, sine cæde, sine passione: *Iam enim amplius Christus non moritur, mors illi vltra non dominabitur.* Non sunt sacerdotes, ò hæretici, sicarij, carnifices, Antropophagi, barbari: non sunt noui aliqui Iudæi, qui nouas cruces erigunt, quibus Christum iterum affigant. Actio illa non est cruenta, non conspicitur illic mors, & tamen non nisi mors Christi illic renouatur. Et sane si quid huiusmodi contingeret, non hoc sacerdoti, sed Jesu Christo imputandum foret: ipse enim præcipua actionis pars est, sacerdos non nisi instrumentum.

Dico itaque Jesum Christum, sacrum ipsum peragere, ipsum hic sacrificare, sacerdotem vero sub ipso constitutum, vel instrumentum agere aut operari. Testem hic habeo Joannem Baptistam, & quod ille de baptismo loquens de Christo dicebat: *Ipsè Ioan. 1. est; qui baptizat*; idem omnino de sacrificio Eucharistico, ac de reliquis in genere Sacramentis dicere possum: Ipse est qui sacrificat, ipse est, qui absoluit, ipse est, qui confirmat. Vadem quoque hic habeo Apostolum Paulum, qui ad Hebræos scribens ait, non esse nisi vnum Sacerdotem. Constatemur hæretice, & cum D. Paulo concedimus, non fuisse, nec vilo vnquam tempore futuros, plures sacerdotes, sed vnum summum Pontificem Jesum Christum: nos enim non nisi ministri eiusdem sumus, qui verba ab eodem prolata resumimus: qui eadem tantum pronuntiamus, cum ipse veluti summus Magister, vel ut Sacerdotum omnium vertex, Sacramentum perficiat; Dic veritatem Paule, qualesnam sumus, *sic nos existimet homo, vt ministros Christi*: aliud enim non sumus, quam chori frequentatores; Jesus Christus solus summus est Pontifex.

Hinc discaris velim, Auditores, Missam à nequissimo Sacerdote celebratam tanti esse apud Deum valoris & meriti, quanti illa, quam recollectissimus Capucinus celebrasset: vterque enim illo loco non nisi instrumentum est: & Sacramenta ipsa non agunt ex opere operantis, sed opere operato, vt

Theo-

Theologi loquuntur. Quidquid demum sit, sacrificium est.

Reuocate quæso in memoriam, in signum quam in Leuitico legimus figuram: Præcepit olim Deus, ut duo hirci educerentur, quorum alter in holocaustum pro totius populi peccatis offerretur: alter vero liber dimitteretur. Contemplamini hæc attentius, & videre, num hæc carimonia geminum illud sacrificium, quod in lege Euangelica iam peragendum erat denoret? Primus namque hircus signabat agni illius purissimi sacrificium, in arbore crucis pro peccatis totius orbis criminibusque oblatus: alter vero sacrificium Missæ incruentum, in quo idem Agnus Deo Patri immolatur, licet non iuguletur, licet sanguinem non effundat, aut vltimum mortis periculum subeat.

Sed quam de causa Domine, aut quo fine nouum hoc sacrificium instituiti? an non sacrificium, quo in cruce oblatum fuit, sufficiebat? An non hoc ad mundi redemptionem satis erat? aliudne nouum ad animarum nostrarum salutem requirebatur? Quo tendis ð anima? quo non rimando penetras? sed vide ne in profundis hæc mysteriorum abyssis cæcutias.

Sed hoc fixum habeto, Redemptorem tuum in arbore crucis pro totius quidem mundi salute, ac plena omnium eiusdem, vel mille etiam mundorum, criminum remissione oblatum fuisse: sed nullum inde toti mundo emolumentum posse accedere, nisi eidem rite applicetur: atque ideo Redemptorem (obstupescere obsecro, anima, bonitatem Seruatoris, & benignitatem, & immentas ob tam singulare beneficium gratias ei agito) plurima remedia instituisse & excogitasse, quibus nobis sanguinis eius in passione effusi merita applicarentur: atque inter cætera sacrificium quoddam corporis sui, non quidem cruentum, sed quod nobis eius, quod olim in cruce cruentum peractum est, memoriam reficeret, eiusque merita nobis applicaret. Porro noli dicere, Sacramenta suffecisse ad illa nobis merita applicanda, passionisque fructus impetrandos: neque enim illa satis erant, ut meritum mortis, crucis & passionis Christi, mortuis applica-

retur, verum ad hoc ipsum sacrificium requirebatur. Deinde necesse erat, ut Christo ex hoc mundo abeunte, non minus in lege Euangelica, quam fuerat olim Mosaica & Naturali, sacrificium aliquod visibile in Ecclesia permaneret.

Sed insaniunt hæretici, fremunt, & effervescent videntur, cum adhuc Ecclesia de sacrificio, sacerdotio, & præsertim de Missa quam loquentem audiunt. Et quemadmodum Elephant & tigris, viso colore rubeo aut puniceo furere & effervescent incipiunt: ita illi multo crudeliores, quam tigris, ut rubrum illum sacrificij colorem sanguine, cruce, & Jesu Christi meritis rubicantem sibi obici vident, fremunt & indignantur. Sed scripturis, figuris, & prophetis rem illis testatam faciamus, esse scilicet penes nos, verum aliquod sacrificium, illudque sacrificium Missam esse.

A Dauid Propheta ducam initium: hic enim aperte sacrificium insinuans, dixit: *Tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Id ipsum deinde confirmavit Paulus Epist. ad Hebr. Dico igitur (ne quis Dauidem & Paulum, hunc Apostolum, illum vero Prophetam mendacij coarguat) Jesum Christum sacrificium panis & vini instituisse: cuius figura fuit ipsum sacrificium Melchisedech: qui, ut patet in Genes. Abrahamo post eladem regum reuerso, panem & vinum Deo obtulit. Ecce & aliud argumentum è verbis illis: *Tu es sacerdos in æternum.* Si enim Christus sacerdos est in æternum, si sacerdotium eius perpetuum est: necesse est, ut semper aliquod sacrificium sit: nullum namque sacerdotium extitit, quod non annexum semper sacrificium habuerit. Dico igitur Domine te adhuc summum illum Pontificem esse, & bene quidem: cum sis Sacerdos in æternum, quare necesse etiam est dicere, nos etiam modo aliquod sacrificium habere: sacerdos enim alioquin esse non posses.

Hinc factum est, ut ab ipso mundi exordio in hoc usque tempus sacrificia continua semper serie Deus retinuerit, ut ita sacerdotium suum æternum redderet: omnes enim sacerdotes vtriusque legis nobis figura & typus erant sacerdotij Jesu Christi: ut & omnia

Sacrificia aliud non denotabant, nisi hoc nostrum. Quamobrem, si summus ille sacerdos tam fuerit sollicitus, vt sacerdotium suum, tot sacrificiis ante incarnationem suam oblati, continuum & perpetuum redderet, qui fieri potest aut credi, eum sequentibus id sacculis interciderere passum esse? aut permitturum, vt sacrificium ipsum intermoreretur, & sacerdotis nomen, sibi in æternum debitum, ita extingueretur? Aut quomodo tu Dauid, & tu Paule sacerdotij eius æternitatem ostenderetis, si nullum amplius sacrificium existeret aut superesset?

Probat
sacrificium
per figuras.
Exod. 11.

Venio iam ad figuras, & imprimis Agni Paschalis figuram propono, itaq; argumentor: Agni Paschalis oblatio, & celebratio vera sanctissimæ Eucharistiæ institutionis figura fuit: At Agni Paschalis celebratio, vera quoque erat immolatio victimæ decollatæ: necesse est igitur, vt figuratum cum figura coincidat, in Eucharistia immolationem esse, ac proinde sacrificium, Fuerunt deinde in lege Mosaiica tot etiam sacrificia, quæ non nisi figuræ erant eorum, quæ in lege Evangelica peragenda erant. Necesse est igitur, nos, qui sub lege illa viuimus, verum aliquod sacrificium habere, quod per tot figuras præsignatum est: at nullum aliud habemus, quàm Missam: vnde sequitur, Missam verum esse & reale sacrificium.

1. Reg. 2.

Figuras excipiant Prophetæ. Prophetæ quidam olim Heli sacerdoti prædixit, fore aliquando tempus, quo sacerdotium Iudæicum finē acciperet, ac nouus penitus sacerdos exoriretur, qui ambularet coram Deo omnibus diebus: quod Augustin. de Messia futuro interpretatur, in cuius diebus noui sacerdotes exorirentur, qui nouum quoque sacrificij genus, quod Missam nuncuparent, oblaturi essent. Salomon quoq; in Proverbijs apertissime de hoc sacrificio intelligendus est, dicens: *Sapientia edificauit sibi domum, immo: aut victimas, in cuius vinum & posuit mensam*: quod D. Cyprianus de sacrificio Missæ dictum existimat. Malachias a parte idem omino vaticinatur: *Ab ortu solis vsq; ad occasum in omnibus gentibus, & omni loco sacrificatur & offeretur nomini meo oblatio munda*. quæ verba de sacrificio crucis intelligi nequeunt:

Prou. 7.

Act. 1.

neque enim vbique locorum id offertur: nec de sacrificio Iudæorum; ait enim: *in gentibus*. quare sequitur, hoc de sacrificio Missæ esse intelligendum, in quo Christus Iesus oblatio illa mundissima, Deo Patri, per omnes mundi angulos, offertur.

Prælagit quoque Daniel Propheta, Antichristo veniente & dominante, perpetuum sacrificium eius violentia intermorum, at aliud in Ecclesia sacrificium reperiri non potest, nisi Missæ sacrificium: sequitur igitur Missam genuinum sacrificium esse: quod Hippolytus Martyr ita quoque intelligendum asserit. An non igitur Missa nostra bene stabilita & confirmata est? Annon d. Scripturæ, figuræ veteres, & Prophetarum oracula ab eius partibus stant? Hæretici tamen nostri temporis eam oppugnare non desinunt, & mille aduersus eam blasphemiarum, calumniarumque iacula detorque, variisque eam diris deuouere. Kemnitius namque ait, Missam esse armamentarium & propugnaculum Antichristi Romani. Melancthon vero eam incarnationem nuncupat; Calvinus magiam, Brentius diaboli commentum. Lutherus autem Germanus, ille non Germanus infinitos aduersus Missam libros edidit: Anno namq; M. D. X X librum composuit de captiuitate Babylonica, & sequenti alium de abroganda Missa priuata: & iterum sequenti alium aduersus Regem Angliæ, in quo nefarius ille Apostata, horrendis in Missam blasphemis inuehitur: & Anno M. D. X X I I. nequiter etiam scripsit contra Canonem Missæ quinquennio post, liquido confitetur in Confessione sua, nihil adeo eum exhorruisse, aut modo etiam exhorre quam Missam; nulliusque rei adeo eum ponere, quam viginti quinque annis Missam more Rom. celebrasse. Denique anno M. D. XXXIV. iterum de Missa priuata librum composuit, in quo non est veritus dicere, apparuisse sibi dæmonem, & cōceptis verbis persuasisse, vt crederet, Missam aliud non esse quam abominationem horrendam: nec hoc sese scribendo fingere, aut fascinatam se cum aliqua illusione fuisse, sed apparuisse sibi dæmonem, cum integris esset sensibus nec crapula grauatus.

O blas.

IV. *Infirmitas quae in*
sequitur si
phemia
verae.
 O blasphemias horrendas! calumnias
 orco depromptas! sane si verum esset, quid
 quid impij illi obganniunt: iam à mille &
 amplius annis Ecclesia cæco errore delusa
 idololatriam exercuisset, & magna sese im-
 pietate polluisset: dicunt enim D. Greg. Ma-
 gnum iam à mille quibus vivere desit annis,
 Missam instituisse, aut eius usum reuocasse:
 Sequeretur hinc quoque, Christum sponsam
 suam amisisse: hac enim idololatria com-
 missa, non poterat Ecclesia eiusdem sponsa
 permanere. Ipsa etiam promissa Iesu Christi
 falsa fuissent, qui Ecclesiam promiserat, si-
 dem eius, integritatemque perpetuam & in-
 uiolabilem fore: *Et porta inferi non prauale-*
bunt aduersus eam. Angelus quoque Gabriel
 Virgini mentitus fuisset, dicens: *Et regni eius*
non erit finis. Pseudopropheta fuisset Paulus,
 cum scripsit Ecclesiam fallere nec falli posse:
 cum praesertim ipsa sit fundamentum & col-
 umna veritatis. O absurditates impertinen-
 tes! Sed aliae etiam grauiiores sequerentur:
 sequeretur hinc sine dubio omnes illos viros
 sanctissimos, qui iam à mille & amplius an-
 nis mortui sunt, qui Missam vel audierunt,
 vel celebrarunt, tot & tantis miraculis editis
 celebres, idololatriam exercuisse, & impios
 nefarios, ac sacrilegos extitisse. Sed quis hoc
 sine lachrymis referat Domine? Quis credat
 te ò Pater benignissime, qui Sanctis tuis tor-
 res minime necessarias reuelasti, nulli vn-
 quam, nec etiam viris sanctissimis, antequam
 Lutherus id docuisset, rem adeo pragnan-
 tem, ac tanti momenti, & mysterium tanti
 ponderis reuelasse.

Tam procul porro abest, ò Catholici Au-
 ditores, Missam abominationem quandam
 esse, vt nihil eadem sanctius aut diuinius re-
 periri queat: nihilque vnquam magis vene-
 randum caelitus missum sit. Ipse namque Ie-
 sus Christus eius auctor est & institutor: Qui
 pridne quam pateretur, dixit: *Hoc est corpus*
meum, quo pro vobis datur, id est Patri offer-
 tur. Ipsi quoque Apostoli Missam celebra-
 runt, ac sacerdotes fuere: vnde in Actibus
 Apostolicis scriptum est, *λειτεργειτων αυτων,*
 id est *sacrificantiibus ipsis.* Quod de alio quam
 de sacrificio nouae legis, quod ipsa est Missa,
 requirit intelligi.

Quosdam vero testes habes, qui referant
 Apostolos Missam celebrasse? Leonem Pa-
 pam imprimis, qui id ipsum in magno illo
 Chalcedonenfi Concilio asseruit: Abdias
 quoque Babylonius Isidorus, alijque fide
 dignissimi auctores tradunt S. Petrum Apo-
 stolum Missam Antiochia celebrasse. Igna-
 tius etiam Martyr multo id clarius pronun-
 tiavit, dum Clementem & Anacletum eius-
 dem in celebratione Diaconos fuisse. Cum
 vero Apostolus Paulus sacrum diceret, Linus
 & Timotheus eidem assistiterunt, Iacobo ve-
 ro S. Protomartyr Stephanus. Audin blasphemie
 Lutheri: tres ecce Apostoli Missam cele-
 brarunt: Tu igitur eos idololatriam argue, im-
 pietatis arceffe, sacrilegij infimula, & diuis
 deuotos appella.

Anne clarius adhuc & evidentius argu-
 mentum postularis, ò Catholici? perlegite
 Liturgiam S. Iacobi; inspicite vitam S. An-
 dreæ Apostoli, fratris Simonis Petri, qui am-
 bo Apostoli fuerunt: & reperietis, hunc quo-
 tidie Missam celebrasse: nam cum Aegeas
 proconsul cum ad sacrificia idolis offerenda
 compelleret, constanter respondit: *Ego quo-*
tidie sacrifico agnum immaculatū, Iesum Chri-
 stum quotidie in tremendo Missae sacrificio
 immolo: Deoq; Patri offero. Sed relictis A-
 postolis ad propria tempora veniamus. S. Amb.
 saepissime Missae mentionem fecit. S. August.
 quoq; frequens in Missis celebrandis fuit, at-
 que omnis antiquorum Patrum chorus sem-
 per de Missa locutus est. Atq; haec sunt testi-
 monia à mille sexcentis annis producta.

O igitur vere sanctam Missam, ò sacrum,
 venerabile, honorabile & adorandum Sacra-
 mentum & sacrificium! ò ter beatos sacer-
 dotes, qui ad tam augustum ministeriū estis
 destinati! At multo vos feliciores, qui magna
 attentione, pietate, animique sanctimonia
 Missae interestis. Nolo vos, ò pie mulieres cū
 sacro interestis, amplius libris precarijs uti,
 sed meditatione quadam sancta velim vos
 distineri, & pra admiratione eorum, quae ibi
 dem peraguntur, in stuporem mentis & ecsta-
 sim rapi. Vos vero qui rudiores estis cum sa-
 cerdorem ante altare conspicitis, persuadete
 vobis, Passioni vos Christi interesse. Ami-
 ctus enim ille, seruum illud spineum re-
 fert,

Apostoli
 Missam ce-
 lebrarunt.

Epist. ad
 Trallens.

Quae ad
 Missam au-
 diendā di-
 spositio re-
 quiratur.

Expositio
 ornamen-
 torum sa-
 certodali-
 fert,

refert, quo sacrum Christi caput redimitum fuit; Alba vestem illam candidam, quo in domo Herodis delusus fuit, designat: Cingulum funes quibus vincitus; Manipulus, arundinem: Stola, funem collo iniectum: Casula denique illa cruce insignita, Saluatorem tibi designat, crucem suam humeris baiulantem. Quanam igitur exterius reuerentia, qua animi attentione, quo cultu & pietatis intuitu Missæ vos interesse oportet? quomodo sanctarum rerum meditatione tempus transigere: Illic namque cum Iesu Christo plorandum est, illic nos Christo totos offerre, & cum Sacerdotis votis nostrâ coniungere debemus.

Vos vero studiosos, nolim sacri tempore subiles de studijs vestris conceptus efformare, aut altas materias peruoluere: sed malim ad prima vos rudimenta descendere, & toto Missæ tempore Nomen vestrum declinare: Nominatiuus sit, vt pro te ipso ores: Genitiuus, vt pro parentibus qui te genuerunt: Datiuus, pro benefactoribus: Accusatiuus, pro inimicis: Vocatiuus, pro infidelium hæreticorum & paganorum conuersione: Ablatiuus denique pro omnibus qui tibi iniuriam intulerunt, & res iniuste abstulerunt. Postremo ores pro vniuerso mundo & in conspectu tam angusti mysterij contremiscas.

Tu autem ô Redemptor, & tam tremendi sacrificij auctor, ô Iesu sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech, Deus plene bonitatis, caritate exarsuans, misericordia circû affluens, qui semel de crucis arbore immolari passus es, & quotidie te etiamnum offerri pateris in Missa, idque duplici oblatione, duobusque sacrificijs; & tamen eadem vigima, licet non eodem modo oblata: vna namque cruenta est, & altera incruenta, quæque pati possit, vna pro peccatorum expiatione, pro meritum crucis applicatione altera. Tu qui sacrum hoc & duplex sacrificium instituisti: tu qui primus Missam celebraisti, quemque Apostoli, & hos ipsi Patres & Patres nos omnes in eadem celebranda consecuti sumus: Gratiam nobis elargire, ô sacerdotum Princeps, & summe Pontifex, vt quotiescunque tremendum hoc & adorandum sacrificium oblaturi sumus, preces nostræ, sanctique huius sacrificij effecta, ipsis Angelis condu-

cant, quo ita eorum gloria augeatur: animabus deinde in purgatorio, quo ita à pœnis eximi queant: ipsis etiam peccatoribus, vt delictorum veniam consequantur: nobis ipsis denique vt æternæ beatitudinis compotes effici mereamur. Amen.

FERIA III. HEBDOMADÆ MAIORIS.

Verum Christi corpus in Sacramento Eucharistiæ continetur.

Partitio.

- I. Fide in hoc mysterio utendum, non sensu aut ratione.
- II. Quid fides hec, quid hæresis.
- III. De causa fidei tutissima.
- IV. De hæreticorum obiectionibus.

Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Ioan. 6.

FIGVRA.

CVM filij Israel seruitutis Ægyptiæ iugo ^{Exod. 16.} liberati, rubri maris gurgite emenso, in deserto & vasta solitudine Sinai subsisterent, commeatusque penuria laborarent, pluit illis Dominus Manna, cibum quendam celestem, omnem in se suauitatem continentem, & incredibili comedentes voluptate & gustu afficientem. Neminem vestrum esse sibi fronte persuadeat, manna hoc sanctissimæ Eucharistiæ figuram fuisse: quæ nobis in deserto mundi huius commorantibus, cum peccati Ægypto egressi sumus, & Ægyptios, delicta scilicet nostra, in rubro penitentia gurgite submersos videmus, à Domino tradita est: qui cibus plane celestis est, & penitus diuinus, qui omne deliciarum genus & omnem gustus suauitatem animæ, eodem se saturare gestiienti, afferre consuevit. Est denique ille cibus, de quo hodierna concione dicere institui, si Deus omnipotens opem non subtrahat, & Omnipotentis

innot

Manna figura Eucharist.